

כתבה שלישיית בסידרה:

מבקר העולם הזה

חושך את ג'ונגל הבשר בתל-אביב

אני לא יכול להאמין שזו המציאות. הרי מה שמתרחש פה, זה ממש פשע. ברוסיה עבדתי שנים רבות במיקצוע. לא פעם נישלחתי לעירות נידחות, אבל מעולם לא ניתקלתי במצב תברואתי כה מחפיר. אמר ד"ר גדליה קלצ'קו, עולה חדש מברית המועצות. שנתקבל לעבודה במחלקה הווטרנרית בתל-אביב.

הוא אמר דברים אלה השבוע, כאשר יצא לסויר-פיקוח תברואתי ראשון בשוק-הכרמל בתל-אביב.

הסבירו יוסף רוזן וגנחום חיסט, שני טכנאי-בשר, עובדי המחלקה הווטרנרית, שגילו אל ד"ר קלצ'קו: "ל-90% מהחנויות והדוכנים למכירת עופות בשוקי הכרמל והתיקווה אין רישיונות. במרבית החנויות הללו פועלות גם משחטות עופות בלתי-חוקיות. העופות נישחטים בתנאים סניטריים מחרידים. אחרי השחיטה משליכים את העופות על הריצפה. שהיא לרוב שטופה במיביוב.

"לחנויות אחרות מובלים העופות השחוטים במיכלים מזוהמים, מלאים דם קרוש. קיים איסור המור להוביל עופות שחוטים באותם מיכלים בהם מובלים עופות חיים המפרישים פרש — אבל איש אינו טורח לקיים את ההוראות. השחוטים ומפיקי-הבשר לובשים בגדים מזוהמים. מאחר שלמרבית העסקים אין רישיונות, מאות העובדים בענף זה אינם פונים כלל למישרד-הבריאות לבדיקה רפואית שנתית, לצורך חידוש הרישיון. מי יודע כמה חולים במחלות מידבקות מביין העובדים היו מתגלים, אילו אילצו את כולם לעמוד בבדיקה רפואית קפדנית.

"אחרי השחיטה, המתבצעת בתנאים סניטריים ירודים,

שבוע ימים התלבט ד"ר רויזמן אם יקבל על עצמו את התפקיד. הוא קיבל מיכתבים וטלפונים עלומי-שם בהם צוינו בדייקנות מדהימה תנועותיהם ומעשיהם של בני-ביתו במשך כל שעות היום. הוא הוזהר כי אם ינסה לשנות את המצב הקיים, יתגללו למשפחתו. רויזמן, גבר קשות, לא נרתע מהאיומים, אך סרב לקבל את התפקיד. לאחר שבדיקה יסודית של המצב הוכיחה לו כי מילחמתו אבודה מראש. ההזנחה והמחודלים שנמשכו שנים רבות השתרשו, ונוצרו אינטרסים משוריינים רבי-עוצמה. רויזמן הבין כי לא יהיה בכוחו לסלקם.

בינתיים, לאחר עשרה ימי-מצור, שוחרר ד"ר כורזין בערבות, עד להעמדתו לדין. אחד מעובדי המחלקה הוותרנרית התקשר עם מערכת העולם הזה והודיע, כי מייד לאחר שיחררו בערבות, חזר ד"ר כורזין למחלקה, המשיך לנהלה כאילו לא אירע דבר.

עניין זה דווח מייד לראש-העיר להט ולדוברו, עמיקם שפירא. ראש-העיר התקשר עם היועץ המשפטי של העירייה, בירר מה מעמדו החוקי של ד"ר כורזין, ובטלפון חוזר הודיע לד"ר כורזין כי עד לסיום התהליכים הפליליים נגדו, לא תהיה לו דריסת-רגל במחלקה.

כאותה פגישה הוסבר לראש-העיר כי בכך לא די. עובדי המחלקה חוששים שמא בתום המישפט יחזור ד"ר כורזין לנהל את המחלקה. לכן, למרות שגילו, בארבע עיניים, פרטים מדי המים על הנעשה במחלקה, על שלוחות השחיתות המסתעפות ממנה לעבר לפחות קציני מיטרה אחד ועובד אחד במכון הווטרנרי בי כתיבגון, שם בודקים את דוגמאות הבשר הנידוקות קחות מהאיטליזום — הם חרדים למקומם עבודתם, וזא יעידו על כך בפומבי.

הוסבר לראש-העיר כי ברגע שעובדי המחלקה יידעו כי ד"ר כורזין לא יוחזר עוד למחלקה, ייקל לטהרה. ראש-העיר הבטיח להחליט בעניין זה בהקדם. לאחר סירובו הסופי של ד"ר רויזמן לנהל את המחלקה, ולאחר שד"ר כורזין הוזהר לבל יתקרב אליה, הטיל ראש-העיר את תפקיד מנהלה על ד"ר שמואל פליישר, מי ששימש כסגנו של ד"ר יהודה וולדמן. מנהל בית-המיטבחים בחולון.

"אני יודע שהמצב התברואתי בעיר מחריד", אמר ראש-העיר לד"ר פליישר, "אבל מוכרחים להתחיל להזין דברים. אי-אפשר להיכנע להרים ידיים, לומר כי שום דבר לא יעזור לשיפור המצב."

השבוע חודש ימים לאחר שד"ר פליישר נכנס לתפקידו, הצטרפו מבקר העולם הזה וצלב-המערכת לצוות-פיקוח של המחלקה הווטרנרית, שיצא לערוך ביקורת במשחטות

הענף הנדזוהם

עופות ובחנויות למימכר-עופות בשוק-הכרמל. במשחטת "אגודת השוחטים", רחוב יכין 41, שוק הכרמל, נמצאו כעשרה פועלים. כולם לבשו בגייעבודה (המשך בעמוד 26)

כל העופות השחוטים כשהם גלויים על שולחנות-המכירה, חשופים לקרני השמש.

מסביר ד"ר קלצ'קו מה קורה לעופות שחוטים שאינם נישמרים בתנאי קירור, ומונחים למעלה משעתיים על שולחן-המכירה החשוף לקרני-השמש ולמאבק:

"דרך תתרהשחיטה שבצוואר העוף חודרים לתוכו חיידקי שחפת, חיידקי אנטרקס שכמעט לא ניתן לגבור

חלק גדול מהעופות השחוטים כבר מזוהמים, מסוכנים לבריאות הציבור. אולם בכך לא מסתיים המחדל. למשל, את העופות השחוטים יש לשמור בתנאי טמפרטורה נמוכה. בעלי-החנויות מוסיפים חטא על פשע ומניחים את

מאת

זאב יפת

עליהם באמצעים הרפואיים הידועים לנו, וחיידקי סנמונלה. אני מתאר לעצמי שכל עקרת-בית הקונה עופות בשוק, מבינה שהם מזוהמים, אלא שכניראה היא סבורה שלאחר הבישול, החיידקים מתחסלים. כאן הטעות.

"עובדה רפואית היא כי חיידקי הסנמונלה עמידים כנגד החום בו מתבשל העוף. ולא זו בלבד, אלא שחיידקי הסנמונלה יוצרים הזרמים רעילים אשר אפילו בישול רצוף בן ארבע שעות לא ישמיד אותם. עקרת-הבית קונה עוף, ומרמים אותה שהעוף חם משום שנשחט לפני שעה קלה, בעוד שלמעשה הוא חם רק משום שקרני השמש חימומה, ויחד עם זאת איפשרו לכמות מדהימה של חיידקים להתפתח בו.

"לאחר-מכן עלולים אותה עקרת-בית ובני-ביתה ללקוח בזהומים בכך, לקבל צהבת מידבקה, או לסבול מתולעים שיפגעו במערכת-העיכול, ולפעמים גם בשריר הלב."

על הדוכן - במקום במקור
עופות שחוטים, שזוהמו במהלך השחיטה, מוטלים על הרוכנים, חשופים לקרני-השמש.

חלקי עוף - על הארץ
חלקי-העוף מפורקים בתנאים תברואתיים מחרידים באיטליזום של צבי סנדקר, רחוב חבשוש 40.